

Protocol Tegen Pesten

Mei 2023

Inleiding

Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Iedere school in Nederland moet beleid voeren gericht op het voorkomen, aanpakken en tegengaan van pesten (Wet Veiligheid op school). Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op De Vlindertuin. Pestgedrag vraagt om blijvende aandacht, of het nu gaat om online of offline pesten. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken.

Het pestprotocol hebben wij opgesteld met als doel:

"Alle leerlingen moeten zich in hun basisschoolperiode vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen."

Pesten en Plagen

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen.

Plagen gebeurt incidenteel en mag alleen als het gebeurt op basis van gelijkheid en respect. Bij pesten ligt dat anders. Er is sprake van pesten als een persoon herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen of uitlatingen door één of meerdere personen. Daarbij is er sprake van:

- Een negatieve bedoeling.
- De negatieve handelingen zijn structureel tegen één persoon gericht.
- Er is sprake van machtsongelijkheid.

Uitleg over de rollen bij pesten

1. De **eerste** rol is de dader, degene die het pesten start.
2. De **tweede** rol is de meeloper, degene die meedoet met pesten.
3. De **derde** rol is de aanmoediger, degene die eromheen staat en het pesten aanmoedigt door bijvoorbeeld te lachen.
4. De **vierde** rol is het slachtoffer, degene die gepest wordt.

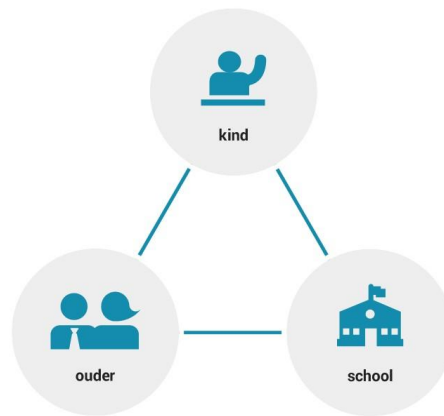
Bij peestsituaties zullen wij alle rollen betrekken bij het gesprek en/of de consequenties die volgen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen leerlingen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle leerlingen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Voorwaarden

Aan het aanpakken van pesten zijn enkele voorwaarden verbonden. We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste leerlingen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders.

We willen als school de pestproblemen proberen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, willen we het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar maken. Als pesten zich voordoet, is het belangrijk dat leerkrachten (in samenwerking met ouders) dat signaleren en duidelijk stelling nemen. De samenwerking tussen school- leerling en ouder staat hierbij voorop.

Wanneer blijkt dat alle inspanningen niet het gewenste resultaat hebben opgeleverd, willen we als school een directe aanpak toepassen.

1e keer: onderbouw sorry tekening, midden- en bovenbouw excuus/sorry brief

2e keer: dag binnen blijven + gesprek met leerling en ouders

3e keer: hele week binnen blijven + gesprek met leerling ouders

Heeft dit geen effect dan wordt het stappenplan, zie schema, toegepast.

Vertrouwenspersoon

Elke school heeft een vertrouwenspersoon. Op basisschool De Vlindertuin zijn dat juf Chantal en juf Jeannette. De vertrouwenspersonen helpen de leerling/ de ouder of de leerkracht de weg te vinden hoe problemen op te lossen. In de gang hangt een brievenbus waarin leerlingen maar ook ouders hun vraag/klacht kwijt kunnen, mocht aanspreken moeilijk zijn. De brievenbus wordt iedere maandag geleegd.

Signalen van pesterijen door de pester	Signalen van de gepeste
<ul style="list-style-type: none"> • Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen • Zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot • Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven • Briefjes doorgeven • Beledigen • Opmerkingen maken over de kleding • Isoleren en negeren, niet mee mogen doen / buiten sluiten • Buiten school opwachten • Slaan of schoppen • Op weg naar huis achterna volgen 	<ul style="list-style-type: none"> • Teruggetrokken / stil gedrag • Onzeker, laag zelfbeeld • Snel verdrietig of boos, ook zonder directe aanleiding • Fysieke klachten zoals vaak hoofdpijn of buikpijn • Verandering in gedrag over tijd (bijv. minder praten, minder plezier of juist drukker en opstandiger gedrag) • Verandering in leerprestaties • Weinig vriendschappen

<ul style="list-style-type: none"> ● Naar het huis van de gepeste gaan ● Bezittingen afpakken of stukmaken ● Schelden of schreeuwen ● Pesten via whatsapp, social media of e-mail ● Herhaald plagen is pesten 	
--	--

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn over de manier waarop leerlingen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Ook minder directe signalen bij het gepeste kind kunnen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan
- Vaak alleen met jongere leerlingen spelen ipv met leerlingen van de eigen leeftijd
- Niet naar buiten willen op school
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen
- Niet (meer) worden uitgenodigd door andere leerlingen
- Andere leerlingen reageren negatief op een fout of een idee van het betreffende leerling

Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen. Het is dus zaak goed uit te zoeken waar de basis van deze signalen ligt.

Hoe willen wij op KC De Vlindertuin met pestgedrag omgaan?

De methode "Vreedzame School" is het uitgangspunt in ons dagelijks handelen en wordt door de hele school in de praktijk gebracht. Hieruit komen de leefregels die als uitgangspunt dienen. De leefregels (grondwet) staan op de trap bij binnenkomst geschreven. In iedere groep hangen de groepsafspraken zichtbaar voor de leerlingen. Lees hiervoor onze uitgangspunten in de schoolgids, het schoolplan en het Protocol Gedrag.

Het signaleren van pestgedrag of pestervaringen doen we door de leerlingen te volgen middels het instrument Kijk (groep 1-2), observeren in de groep en tijdens buitenspelen, het invullen van de KCM (Kindcentrum Monitor voor groep 6-7-8) en het invullen van een sociogram 1x per jaar in de groepen 1 t/m 8.

In mijn Rapportfolio worden de leerlingen gevolgd in hun sociaal-emotionele ontwikkeling, dit wordt vanaf schooljaar 2023-2024 ingevoerd.

Algemene regels en afspraken:

Om duidelijkheid te krijgen over 'wat wel en niet wordt geaccepteerd', is het afspreken van gedragsregels met de leerlingen essentieel. Op basisschool De Vlindertuin hebben wij de regels en afspraken vastgelegd in het Protocol Gedrag. Dit document wordt minimaal 1x per schooljaar, maar indien nodig vaker,

geëvalueerd, bijgesteld, aangepast op nieuwe situaties.

Deze regels en mogelijk andere groepsgebonden regels komen ook aan de orde bij de thema's van de Vreedzame School.

Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken.

Begeleiding van een leerling die gepest wordt:

- Naar de leerling luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Samen met de leerling werken aan oplossingen.
- Gesprek met de ouders van de gepeste leerling.
- Afspraken maken over aanpak met ouders en leerling.
- Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijv. middels een sociale vaardigheidstraining (SOVA).
- Zo nodig hulp inschakelen via de leerlingbespreking (bijv. SWT of SMW).

Begeleiding van een leerling die pest/ de meelopers:

- Met de leerling bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor degene die gepest wordt of slachtoffer is.
- De leerling helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere leerlingen.
- De leerling helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Zo nodig zorgen dat de leerling deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining (SOVA).
- Zo nodig hulp inschakelen via de leerlingbespreking (bijv. SWT of SMW).

Hulp bieden aan de zwijgende middengroep.

De middengroep wordt betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

Adviezen aan ouders

Alle ouders:

- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind om voor anderen op te komen.
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet-gewelddadige manier.
- We hebben ouders nodig om samen te werken. Ouders nemen verantwoordelijkheid over alles wat buiten school gebeurt. School neemt verantwoordelijkheid over alles wat school aangaat.

Ouders van gepeste leerlingen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen.
- Bedenk samen een plan van aanpak.
- Als pesten op straat/in de buurt plaatsvindt en niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Ook kan het buurtteam, de jongerenwerker, ingeschakeld worden mocht het probleem niet snel of onderling opgelost worden. Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken.
- Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Werk samen met de school, maar houd de grenzen in de gaten: uw grenzen en ook die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van leerlingen die pesten/meelopers :

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elke leerling loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Stappenplan Protocol tegen Pesten; de aanpak van pestgedrag

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende fases doorlopen. Deze fases zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. In sommige gevallen is het niet nodig om alle fases te doorlopen.

Fase 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de ib-er en/of vertrouwenspersonen op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op de speelplaats e.d.

Fase 2

De leerkracht en/of vertrouwenspersoon heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere leerlingen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht en/of vertrouwenspersoon dit met meerdere leerlingen bespreken of klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruikgemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle leerlingen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Fase 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken wanneer weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Fase 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor is het misgegaan en wat is er evt. nog meer nodig om het pestgedrag te stoppen.

Leerkracht overlegt met ib-er/trouwenspersoon. Er wordt een plan opgesteld voor de komende twee weken. Dit wordt altijd met de ouders gecommuniceerd.

Fase 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan ib-er/trouwenspersoon. Zijn de effecten positief: dan zijn vervolggesprekken niet meer nodig.

De leerkracht geeft ondersteuning aan de gepeste leerling, door bijvoorbeeld wekelijks even een gesprekje te plannen, te vragen hoe het kind zich voelt en vinger aan de pols te houden. Mocht de leerling meer ondersteuning nodig hebben dan wordt advies gevraagd aan het samenwerkingsverband.

Zijn de effecten van de geboden aanpak niet toereikend, dan wordt een nieuw plan opgesteld. Hierbij kan eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld worden.

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid en/of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en wat kunnen ouders doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ESIS.
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het samenwerkingsverband en/of schoolmaatschappelijk werkster.

Het Protocol tegen Pesten wordt ieder jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Leerkrachten en de MR (medezeggenschapsraad) onderschrijven gezamenlijk dit Protocol tegen Pesten